

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

Број

10/3 - 78

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Датум:

14. 06. 2016.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Доц. др Миодраг Миленовић
2. Проф. др Зорица Марковић
3. Проф. др Марина Хаци-Пешић
4. Доц. др Небојша Милићевић

2. Одлука Већа Департамента за психологију број 10/8-92 од 13.04.2016. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

Јована (Драгана) Димитријевић

2. Година уписа на мастер академске студије

2014/2015

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије психологије

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

Склоност ка доживљају досаде, мотивација за рад, професионални стрес и склоност
психосоматици код производних и административних радника

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА:

Предмет приложеног мастер рада представља испитивање разлика између радника запослених у производњи и администрацији у степену склоности за доживљавање: емоције досаде, мотивације за рад, професионалног стреса и психосоматских обољења. Поред тога, у истраживању је испитано да ли постоји разлика у степену изражености основних варијабли у односу на пол испитаника, њихову старост и године радног стажа, као и то да ли склоност ка доживљавању досаде може бити предиктор за остале главне варијабле. Узорак је обухватио 95 производних и 105 административних радника, укупно њих 200, оба пола, различитих година старости и радног искуства. Резултати истраживања су показали да постоји разлика између два подузорка у три, од четири главне варијабле (мотивацији за рад, професионалном стресу и склоности психосоматици). Такође, нађена је статистички значајна разлика: између мушкараца и жена у степену мотивације за рад и склоности психосоматици, између испитаника са различитом дужином радног стажа у мотивацији за рад и професионалном стресу и између различитих година старости у склоности за доживљавање досаде на послу, у корист млађих запослених. И као последњи значајни резултат, добијено је да доживљај досаде на послу може бити предиктор за професионални стрес и склоност ка психосоматици, али не и за јачину радне мотивације.

Рад је изложен на 79 страница и садржи, поред резимеа на српском и енглеском језику, следеће делове:

1. Увод који представља кратку најаву и даје сажето приказани оквир проблема којим се приложени мастер рад бави, изложен је на једној страни.

2. Теоријски оквир истраживања у коме су сажето дефинисани појмови, релевантни за реализовано истраживање, заузима 15 страна. Ово поглавље рада има четири целине у оквиру којих су представљени главни концепти који се разматрају у истраживању. Прва целина посвећена је појму и дефинисању осећања досаде, где је посебно разматран однос досаде са сличним појмовима, као што су равнодушност и монотонија. Друга целина је посвећена мотивацији за рад, у трећој се разматра феномен професионалног стреса, док је у четвртој целини теоријског дела врло прегледно обрађена индивидуална склоност психосоматским проблемима и болестима. Поред одређења појмова од значаја за истраживање, у теоријском делу рада приказани су и налази истраживања вршених у свету и код нас, који су узети у обзир приликом формулисања проблема истраживања и постављања хипотеза.

3. Методолошки приступ проблему представљен је на 9 страна. Овај део рада обухвата дефинисање проблема истраживања, образложење теоријског и практичног значаја истраживања, његове циљеве, опис варијабли и коришћених инструмената, хипотезе, опис узорка, начина прикупљања и статистичке обраде података.

4. Резултати истраживања приказани су на 20 страна текста који садржи 16 врло информативних табела, укључујући и табеле у којима је представљена структура испитаног узорка. Редослед којим су представљени резултати прати редослед наведених циљева и хипотеза истраживања. Најпре су наведени дескриптивни статистички показатељи и мере изражности испитиваних варијабли и њихових димензија: склоности доживљавању досаде, мотивацији за рад, професионалном стресу и склоности психосоматици, а затим и подаци о поузданости коришћених инструмената, у оквиру којих је за сложен појам мотивације

урађена поузданост за седам субскала. Поред овога, кандидаткиња је испитала и нормалност дистрибуција главних варијабли истраживања, како би се определила за адекватне статистичке технике. Затим су приказани резултати тестирања значајности разлика у изражености ових варијабли и њихових димензија код производних и административних радника, у односу на одабране социо-демографске карактеристике (пол, године старости, године радног стажа), као и интеркорелацију главних варијабли у оквиру сваког од подузорка. Поред тога, на крају овог дела, дати су и резултати регресионе анализе у којој је испитивана склоност доживљавању досаде као предиктор за остале основне варијабле истраживања.

5. Дискусија резултата је изложена на 13 страна. Добијени резултати су коментарисани у односу на хипотезе од којих се пошло у истраживању, као и у светлу постојећих теоријских знања и емпиријских налаза других истраживача који су се бавили сличним проблемима.

6. Закључак је дат на три стране и садржи сажет приказ најзначајнијих налаза, назнаке о њиховом значају, као и осврт на нека ограничења спроведеног истраживања, уз препоруке за даља истраживања.

7. Литература садржи укупно 42 библиографске јединице на српском, хрватском и енглеском језику.

8. На крају су као прилози дати инструменти коришћени у истраживању: Скала склоности доживљавању досаде (*Boredom Proneness Scale*, Farmer&Sunberg, 1986), Скала за испитивање мотивације за рад (Младеновића и сар.2010), Тест професионалног стреса (*The Professional Life Stress Test*, Fontana, 1989) и Регулатор органских функција (скала је издвојена из Кибернетичке батерије конативних тестова-КОН 6, Момировић, Волф и Цамоња, 1992) и краћи Упитник састављен за потребе овог истраживања примењен за регистровање одабраних социо-демографских карактеристика испитаног узорка.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Основни проблем овог истраживања односи се на питање да ли постоје разлике у склоности осећању досаде, мотивацији за рад, професионалном стресу и склоности психосоматским болестима између производних и административних радника. Такође, испитивано је да ли постоји међусобна повезаност варијабли у оквиру ових подгрупа, као и њихове разлике с обзиром на одабране социодемографске карактеристике узорка (пол, године старости и дужина радног стажа). Кандидаткиња се посебно осврнула на могућност да склоност осећању досаде има предиктивну вредност за радну мотивацију, професионални

стрес и склоност психосоматици. Постављене хипотезе су добро постављене, тј. од 11 потврђено је њих 9.

Резултати истраживања указују на то да се производни и административни радници не разликују статистички значајно по склоности ка доживљају досаде. Са друге стране, статистички значајна разлика између ове две групе испитаника постоји на осталим варијаблама. Административни радници су мотивисанији, док су професионални стрес и склоност психосоматици израженији код запослених у производњи. Статистички значајна разлика између мушкараца и жена постоји у мотивацији за рад и у склоности ка психосоматици. На оба предмета мерења испитанице су постигле више скорове. Поред тога, резултати показују да су испитаници млађи од 35 година склонији доживљају досаде у односу на своје старије колеге. На осталим варијаблама, а у односу на године старости испитаника, нису пронађене значајне разлике. Што се тиче разлика у односу на радни стаж испитаника, резултати показују да су испитаници са мање од пет година радног стажа најмотивисанији, док су најподложнији професионалном стресу испитаници који имају преко петнаест година радног стажа.

Испитивање повезаности основних варијабли истраживања је показало да постоји корелација склоности ка доживљају досаде са свим осталим главним варијаблама, код оба подзорка. Код њих су, такође, пронађене и значајне повезаности мотивације за рад са професионалним стресом и склоношћу ка психосоматици, и повезаност професионалног стреса и психосоматике. Сви ови налази су у складу са постављеним хипотезама.

Регресиона анализа је показала да склоност ка доживљају досаде јесте статистички значајан предиктор професионалног стреса и склоности ка психосоматици, али не и мотивације за рад.

Из ових налаза, кандидаткиња изводи и неке препоруке за даља истраживања. Како је склоност ка доживљају досаде карактеристика појединца, она сматра да би у даљим испитивањима било значајно укључити и испитавање повезаности ове склоности са особинама личности. На тај начин би било могуће направити један профил запослених које су склоне доживљају досаде, што би свакако било од значаја за особе које су запослене на пословима селекције и обучавања кадрова. Даље, она је мишљења да, када би се имао увид у то колико радно место и сам посао који појединац обавља, узрокује појаву досаде, ефикасније би могле да се ураде анализе радних места, уз евалуацију учинка запослених од стране надређених. Све ово претпоставља и укључивање ширег спектра занимања у истраживања, што би значило и различите нивое образовања запослених. Оно што би, такође, по мишљењу кандидаткиње, требало урадити, јесте прављење новог инструмента који би мерио доживљај досаде на раду.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Резултати овог мастер рада приказани су концизно и систематично, у складу са претходно приказаним планом истраживања. Најпре су наведени подаци о изражености основних варијабли истраживања на испитаном узорку и поузданости коришћених инструмената. Након приказа резултата тестирања разлика у изражености основних варијабли између производних и административних радника, као и њихове разлике у односу

на одабране социо-демографске карактеристике, представљена је међусобна повезаност испитиваних варијабли на узорку у целини и на два подзорка. Посебно треба истаћи важност испитивања предиктивне вредности варијабле склоност ка доживљају досаде, која се показала значајном у односу на професионални стрес и склоност психосоматици. Добијени резултати су адекватно тумачени и дискутовани у односу на релевантна теоријска и емпиријска знања.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер рад *Склоност ка доживљавању досаде, мотивација за рад, професионални стрес и склоност психосоматици* урађен је у складу са образложењем наведеним у пријави теме и испуњава критеријуме самосталног истраживачког рада студената мастер академских студија. Рад садржи све неопходне елементе. У теоријском делу су изложени концепти којима се бави спроведено истраживање, као и резултати досадашњих истраживања од значаја за овај рад. У методолошком делу су најпре дефинисани сви неопходни елементи истраживања, а затим су представљени добијени резултати. Након приказа резултата следи део у коме су налази дискутовани. Рад се завршава закључком који даје сажет приказ и коментар најважнијих налаза спроведеног истраживања, уз осврт на нека ограничења, али и истицање важних практичних импликација добијених резултата.

Тај практични значај резултата огледа се у томе што они могу представљати реалан прилог за конципирање различитих програма усмерених на спречавање јављања доживљаја досаде на раду, а самим тим и последица до којих он може довести. Поред тога, рад може бити инспирација за све оне који се баве људским ресурсима у осмишљавању начина за повећање мотивације за рад, што би позитивно утицало и на смањење професионалног стреса али и широког спектра психосоматске симптоматологије која, како смо видели, може бити, делом, и последица склоности ка доживљавању емоције досаде на раду.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

др Миодраг Миленовић, доцент

2.

др Зорица Марковић, ванр. професор

3.

др Марина Хаци-Пешић, ванр. професор

4.

др Небојша Милићевић, доцент